

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 15 april 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, m. m.

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln (punkterna 17 och 18 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition i ämnet beräkna

dels för upprätthållande av kontrollstyrelsens verksamhet för budgetåret 1932/1933 ett extra anslag av 25,900 kronor;

dels ock ordinarie förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter till 245,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1932 dagtecknad proposition, nr 168, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotoklet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

dels till upprätthållande av kontrollstyrelsens verksamhet för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 25,900 kronor;

dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, nu 350,000 kronor, med 105,000 kronor till 245,000 kronor.

Ifrågavarande proposition har remitterats till statsutskottet, i vad propositionen icke angår förslag till förenämnda förordning.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Till upprätthållande av kontrollstyrelsens verksamhet har riksdagen alltsedan budgetåret 1924/1925 anvisat ett extra anslag, som för innevarande budgetår utgör 23,900 kronor.

I fråga om användningen av detta anslag har Kungl. Maj:t den 15 maj 1931 förklarat, bland annat, att med anlitande av anslaget må hos kontrollstyrelsen tills vidare under budgetåret 1931/1932 vara anställda

dels följande befattningshavare på extra stat med placering i angivna lönegrader, nämligen:

Befattning	Lönegrad
1 byråinspektör	B 22
1 byråingenjör	B 21
1 kanslibiträde	B 7,

dels ett juridiskt biträde med arvode av 3,000 kronor för år räknat, dels ock, i den mån så erfordras, extra befattningshavare och sakkunniga.

Det ordinarie förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter är, såsom av det förestående framgår, i riksstaten uppfört med 350,000 kronor.

I förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker finnas bland annat även bestämmelser meddelade i fråga om kontroll över tillverkningen vid de skattefria bryggerierna. Denna kontroll, i vilken främst ingår övervakandet av att skattepliktiga maltdrycker icke framställas vid nämnda bryggerier, utövas av överkontrollörer och tillsyningsmän under överinseende av kontrollstyrelsen. Den löpande kontrollen handhaves närmast av tillsyningsmännen, som genom besök vid bryggerierna följa tillverkningen. I viss omfattning utövas kontroll å färdiga skattefria maltdrycker genom analys å maltdrycksprover, som insändas till kontrollstyrelsens laboratorium.

Med skrivelse den 21 december 1931 har kontrollstyrelsen för Kungl. Maj:t framlagt förslag om vissa ändringar i maltdryckstillverkningsförordningen i syfte att ernå förenkling av det kontrollsystem, som enligt förordningen för närvarande tillämpas beträffande tillverkningen i de skattefria bryggerierna.

Kontrollstyrelsen har ansett de erfarenheter, som numera vunnits rörande den hittillsvarande kontrollen vid de skattefria bryggerierna, giva vid handen, att en eftersyn rörande dennas anordning borde komma till stånd. Styrelsen har framhållit, hurusom utvecklingen under tiden efter den nuvarande kontrollens tillkomst år 1903, i samband med maltskattens införande, i många avseenden medfört förändrade betingelser i fråga om kontrollens anordnande. Under hänvisning till att den nu tillämpade kontrollen påkallade en omfattande organisation och droge betydande kostnader, har styrelsen ifrågasatt, huruvida kontrollsystemet vore i motsvarande grad effektivt. Styrelsen har genom sticksprov å maltdrycker konstaterat, att, trots den vid bryggerierna anordnade kontrollen medelst tillsyningsmän, förseelser kunnat förekomma i icke ringa omfattning.

Det av kontrollstyrelsen framlagda förslaget innebär i huvudsak, att tillsyningsmännen indragas, utom för särskilda undantagsfall, att bryggerierna i kontrollhänseende ställas direkt under överkontrollörernas tillsyn samt att en mera omfattande systematisk analyskontroll å de färdiga maltdryckerna införes, kompletterad med vissa andra kontrollmoment. Överkontrollörerna skola vid sina kontrollbesök å bryggerierna bland annat taga prov å färdiga maltdrycker samt insända dem till kontrollstyrelsens laboratorium för undersökning. Försök skola även göras att överflytta någon del av analysverksamheten å överkontrollörerna. Kontrollstyrelsen har ansett, att den av styrelsen föreslagna omläggningen av kontrollsystemet kan vidtagas utan äventyrande av statens skatteintresse och utan olägenheter ur nykterhetssynpunkt.

Ett genomförande av kontrollstyrelsens förslag skulle enligt styrelsens beräkning innebära en betydande årlig kostnadsbesparing. Sålunda skulle inbesparas kostnader för arvoden till tillsyningsmän med omkring 155,000 kronor samt kostnader för dyrtidstillägg med omkring 23,000 kronor. Däremot skulle kostnaderna för överkontrollörernas tjänsteresor ökas med omkring 15,000 kronor, varjämte viss förstärkning av arbetskrafterna å kontrollstyrelsens laboratorium skulle bli erforderlig, medförande en merkostnad av 2,000 kronor. Omläggningen skulle alltså i sin helhet möjliggöra en årlig kostnadsminskning av omkring 160,000 kronor.

De kostnader för kontrollverksamheten vid de skattefria bryggerierna, som efter omläggningens genomförande alltjämt skulle kvarstå, hava av kontrollstyrelsen uppskattats till omkring 80,000 kronor om året, vartill skulle komma vissa till särskilt belopp ej beräknade kostnader för analysers verkställande och för andra kontrollgöromål hos styrelsen.

Vad angår gäldandet av ifrågavarande kostnader har kontrollstyrelsen uttalat, att det principiellt riktiga syntes styrelsen vara, att staten av de skattefria bryggerierna, vilka icke tillförde staten någon skatteinkomst, erhöle gottgörelse för kontrollkostnaden i dess helhet. Då dessa bryggeriers bidrag till nämnda kostnad under senare år uppgått till belopp, som jämförelsevis nära överensstämma med vad kontrollstyrelsen nu beräknar kontrollverksamheten efter omläggningen komma att kosta, har styrelsen ansett ändring icke böra vidtagas i storleken av det belopp, varmed tillverkare i skattefritt bryggeri har att bereda statsverket gottgörelse för kontrollkostnad.

Däremot har styrelsen föreslagit ändring i fråga om sättet för ersättningens beräkning. Ersättningen beräknas för närvarande i första hand efter antalet helgfria dygn, under vilka tillståndsbevis vid vederbörande bryggeri varit gällande, och motsvarar i genomsnitt för helt kvartal räknat omkring 37 kronor 50 öre. För ernående av större enkelhet har kontrollstyrelsen nu föreslagit, att tillverkare i stället skall hava att erlægga en fixerad avgift för kvartal av nämnda storlek. I undantagsfall, där skärpning av kontrollen anses behöflig och tillsyningsman erfordras här-

för, skulle ersättningen utgöra dubbla beloppet eller 75 kronor, motsvarande nuvarande ersättning i fall, då förstärkt kontroll förekommer. Den tilläggsersättning, som är stadgad för mera omfattande maltavverkning, och som för närvarande utgår med ett halvt öre för varje kilogram av den myckenhet malt, varmed avverkningen för kvartal räknat överstiger en efter 60 kilogram för helgfritt dygn beräknad maltåtgång, skulle — likaledes i förenklingssyfte — enligt kontrollstyrelsens förslag i stället utgå med ett halvt öre för kilogram av en för helt tillverkningsår angiven maltavverkning. Denna maltavverkning har kontrollstyrelsen för ernående av ungefär samma inkomstbelopp som för närvarande föreslagit till 15,000 kilogram.

Departementschefen har i ärendet anført i huvudsak följande:

»För egen del finner jag mig böra tillstyrka kontrollstyrelsens föreliggande förslag. Såsom styrelsen framhållit, har utvecklingen efter den nuvarande kontrollens tillkomst för nära trettio år sedan medfört förändrade förhållanden, vilka väsentligt påverka de allmänna betingelserna i fråga om kontrollens anordnande. Den kontroll, som består i undersökning genom analys av stickprovsvis uttagna maltdrycker och som redan nu i viss utsträckning förekommer, har visat sig synnerligen verksam, och ett vidare utbyggande av denna analyskontroll i förening med en utvidgad kontrollverksamhet från överkontrollörernas sida torde vara ägnat att möjliggöra ett tillräckligt effektivt övervakande av tillverkningen. Såsom ett vägande skäl att frångå det nuvarande systemet, där tyngdpunkten varit lagd på kontroll på platsen genom lokala tillsyningsmän, framstår jämväl den avsevärda kostnadsminskning av omkring 160,000 kronor om året, som därigenom skulle vinnas.

I likhet med kontrollstyrelsen finner jag icke anledning att ifrågasätta ändring i avseende å storleken av den till statsverket utgående ersättningen för kontrollkostnad. Däremot torde sättet för ersättningens beräkning böra förenklas i överensstämmelse med styrelsens förslag.

I det av kontrollstyrelsen upprättade förslaget till ändringar i malt-dryckstillverkningsförordningen hava vissa redaktionella jämkningar vidtagits. I likhet med kontrollstyrelsen anser jag icke behövt, att i förordningens 7 § uttryckligen utsäges, att tillverkare skall vara skyldig att kostnadsfritt ställa till förfogande sådant kärl och emballage, som erfordras för den i paragrafen omförmälda provtagningen av maltdrycker.

Enligt kontrollstyrelsens beräkning skulle ordinarie förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, som för innevarande budgetår är uppfört med 350,000 kronor, kunna minskas med 140,000 kronor för år räknat. Då förändringen emellertid icke bör genomföras förrän vid ingången av nästa tillverkningsår eller den 1 oktober 1932, har kontrollstyrelsen funnit anslagsminskningen för budgetåret 1932/1933 böra inskränkas till 105,000 kronor, varför anslaget alltså borde uppföras med 245,000 kronor.

Med hänsyn till det ökade arbetet å kontrollstyrelsens laboratorium har styrelsen för nämnda budgetår till upprätthållande av styrelsens verksamhet hemställt om ett med 2,000 kronor till 25,900 kronor förhöjt extra anslag. I överensstämmelse med kontrollstyrelsens förslag torde anslagen till kontrollstyrelsens verksamhet och till kontroll å tillverkningsavgifter för nästa budgetår böra uppföras med respektive 25,900 kronor och 245,000 kronor, till vilka belopp anslagen beräknats i årets statsverksproposition.»

Under erinran om att förenämnda förslag rörande omläggning av kontrollen vid de skattefria maldrycksbryggerierna numera av riksdagen bifallits, får utskottet, som icke haft något att erinra mot beräkningen av ifrågavarande anslag, hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må

a) till upprätthållande av kontrollstyrelsens verksamhet för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 25,900 kronor; samt

b) minska ordinarie förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, nu 350,000 kronor, med 105,000 kronor till 245,000 kronor.

Stockholm den 15 april 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Lindblad, Widell, Olof Olsson, Bergqvist, Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Bergström, Ernfors, Carlsson* i Gävle, *Pauli* och *Sandén* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Wiklund* i Brattfors, *Nilsson* i Bonarp, *Bengtsson* i Norup, *Törnkvist* i Karlskrona, *Olsson* i Blädinge, *Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Andersson* i Höör, *Ward* och *Svensson* i Grönvik.